

De heer M.W.J. Verhees

Boxtel	: 28 augustus 2023	Behandeld door	: Jan van de Graaf
Ons kenmerk	: 48442/148448	Doorkiesnummer	: (0411) 618 248
Uw kenmerk	:	E-mailadres	: info@dommel.nl
Onderwerp	: Art. 58-vraag PvdD	Bijlagen	:
	– Vissensterfte	Verzonden	: 9 oktober 2023
	Noorderplas		

Geachte heer Verhees,

Op 6 september ontvingen wij uw vragen over 'Vissensterfte in de Noorderplas in Tilburg Noord'. In deze brief geven wij u onze reactie op uw vragen.

Uw Inleiding

Onze fractie is ter ore gekomen dat er donderdag 31 augustus 2023 honderden dode vissen in de Noorderplas in Tilburg Noord dreven. Zie de bijgevoegde foto's. Wij stellen daarover graag de volgende vragen.

Vraag 1

Deelt het dagelijks bestuur onze zorgen over het welzijn van de vissen en andere (water)dieren die in en om de Noorderplas leven bij het zien van deze foto's?

Antwoord

Ja. Vissterfte is te allen tijde zeer betreurenswaardig.

Vraag 2

Waterschap De Dommel is snel op de hoogte gebracht van deze situatie. Hoe is deze melding binnen gekomen en hoe liep vervolgens het proces van opvolging?

Antwoord

Bij Waterschap De Dommel is naar aanleiding van meldingen (binnengekomen via calamiteitennummer) in week 35 actie ondernomen. Via de piketdienst is de gebiedsbeheerder op de hoogte gebracht. Daaropvolgend is het noodnummer van de gemeente Tilburg gebeld omdat de Noorderplas bij hen in beheer is. De gemeente Tilburg was niet te bereiken via dit nummer.

De gebiedsbeheerder van Waterschap De Dommel is naar de locatie geweest en veldmetingen verricht. De gemeente Tilburg heeft de vissen geruimd.

De gebiedsbeheerder van Waterschap De Dommel is daarna weer naar de locatie geweest om de situatie te bekijken.

De gemeente Tilburg heeft de bereikbaarheid aangescherpt. Het KCC van de gemeente is op de hoogte gesteld van de situatie waarna de bereikbaarheid is verbeterd.

Vraag 3

Heeft het waterschap ter plaatse de situatie in kaart gebracht en onderzocht?

Antwoord

Ja. De gebiedsbeheerder van Waterschap De Dommel heeft de locatie meerdere keren geïnspecteerd en veldmetingen uitgevoerd. Ook heeft hij overlegd met een adviseur waterkwaliteit.

Hij zag daar veel dode vissen. Onze inschatting is dat niet alle vissen dood zijn en dat de populatie zich herstelt.

Vraag 4

Indien er onderzoek is uitgevoerd, zijn er resultaten beschikbaar die wijzen op een vermoedelijke oorzaak van de vissterfte en kunnen deze gedeeld worden?

Antwoord

Er zijn door de gebiedsbeheerder van Waterschap De Dommel veldmetingen uitgevoerd alsmede een visuele inspectie.

- Zuurstof: 98,8% / 8,65 mg/l
- pH: 8.58
- Elektrisch Geleidingsvermogen (EGV): 426 us/cm
- Temperatuur: 22.4 gr.C
- Visueel; blauwalgen, groenalgen aanwezig. Geen drijvend vuil of afval. Geen afval op de bodem of oever. Geen rare geuren.

Een ziekte lijkt minder voor de hand. Ook een diffuse verontreiniging vanuit de bodem lijkt minder voor de hand. Het lijkt hier te gaan om een acute doodsoorzaak omdat er in één keer een grote hoeveelheid vis is dood gegaan. Ook zijn er verschillende soorten vis gestorven.

Voor de hand ligt een zeer laag zuurstofgehalte dat in de avond/nacht optreedt. Dat kan veroorzaakt worden door warm weer en daarmee het opwarmen van het water. Warm water is minder goed in staat zuurstof vast te houden. Ook zorgt regenval voor afspoeling van organisch materiaal van de oever in het water. Dit materiaal wordt afgebroken waardoor zuurstof uit het water wordt onttrokken. Daarnaast consumeren algen 's nachts zuurstof. De combinatie van deze gebeurtenissen kan in de zomerperiode voor zuurstofloosheid zorgen. De vissterfte in de Noorderplas staat wat dat betreft niet op zichzelf. Hete zomers zorgen voor opwarmend water en daarmee algenbloei. Bij waterpartijen die ecologisch niet helemaal op orde zijn kan de balans soms omslaan en zorgen voor een dergelijke vissterfte.

Het EGV (elektrisch geleidingsvermogen) kan beschouwd worden als een algemene indicator voor de mate van verontreiniging van het water. De resultaten van deze veldmeting laat zien dat er weinig opgeloste stoffen aanwezig zijn. De mate van verontreiniging van het water was op dit moment laag.

Vraag 5

Indien er geen onderzoek is uitgevoerd, wat is daar de reden van?

Antwoord

Op basis van deze metingen en waarnemingen was er geen reden om verder onderzoek uit te voeren.

Wel is zijn waterkwaliteitsgegevens bekeken die door de gemeente Tilburg zijn uitgevoerd. Deze zijn van de maanden juli-augustus-september. Hieruit bleek dat er sprake is geweest van een blauwalgbloei.

Dat komt overeen met de veldwaardnemingen en veldmetingen.

Veel algen in het water kunnen overdag voor hoge zuurstofconcentraties zorgen.

Echter, 's nachts consumeren algen zuurstof. Als er veel algen zijn dan onttrekken

deze 's nachts veel zuurstof uit het water. Dit leidt tot zuurstofloosheid. Incidenten als deze komen in de zomer voor. We hebben steeds vaker te maken met piekbuien en extreme hitte.

Vraag 6

In welke mate en hoe vaak wordt de waterkwaliteit van de Noorderplas actief gemonitord? Zijn er bijvoorbeeld recente metingen beschikbaar van parameters zoals zuurstofniveaus, pH-waarden, ammoniak- of nitraatconcentraties?

Antwoord

Er zijn enkele historische waterkwaliteitsgegevens aanwezig in de periode 1997 – 2020. Dit zijn met name veldparameters (O₂, temp, pH, EGV doorzicht), bacteriologie en blauwalggegevens.

Vraag 7

Beschikt Waterschap De Dommel over historische gegevens met betrekking tot de waterkwaliteit en de ecologische toestand van de Noorderplas en zouden wij die mogen ontvangen?

Antwoord

Er zijn enkele waterkwaliteitsgegevens aanwezig, met name veldparameters (O₂, temp, pH, EGV doorzicht), bacteriologie en blauwalggegevens. Er zijn geen ecologische gegevens beschikbaar. Er is geen uitgebreide monitoring van deze voormalige zandwinplas omdat er geen specifiek doel is om te monitoren. De plas was eigendom was van Heijmans, en in 2019 is de plas overgedragen aan de gemeente Tilburg.

Vraag 8

Is er enige aanwijzing dat de vissterfte verband kan houden met het gebruik van vervuilde grond voor het verondiepen van de Noorderplas? Zijn er rapporten of studies die dit kunnen ondersteunen of ontkrachten en zouden wij die mogen ontvangen?

Antwoord

De Noorderplas is verondiept met licht verontreinigde grond en baggerspecie zoals dit mogelijk is binnen de wettelijke kaders en normen van het Besluit Bodemkwaliteit. De toplaag van de verondiepte plas is conform het Besluit Bodemkwaliteit afgedekt met schone grond. Elke toepassing van grond of baggerspecie is bij het waterschap gemeld en door het waterschap getoetst. Er is voldaan aan de wettelijke kaders en normen. Er is geen sterk verontreinigde grond toegepast. Hierdoor is het aannemelijk dat de waterkwaliteit en aquatische ecologie geen nadelig effect hebben ondervonden.. Er zijn voor de waterbodem van de Noorderplas geen specifieke onderzoeken verricht met betrekking tot de vissterfte.

Vraag 9

Op welke manier onderhoudt Waterschap De Dommel normaliter contact met Gemeente Tilburg of andere betrokken partijen over onderhoud en onderzoek naar waterkwaliteit van deze en soortgelijke wateren?

Antwoord

De gebiedsbeheerder van Waterschap De Dommel onderhoudt contact met de gemeente Tilburg ten aanzien van het beheer of afwijkende zaken. De plas is eigendom van de gemeente Tilburg en die is daarmee verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud. Indien er zaken zijn met betrekking tot de waterkwaliteit heeft het waterschap een adviesrol om de kwaliteit te verbeteren. Vanuit het waterschap is er de laatste jaren veel aandacht voor stedelijke wateren. Het streven is om de beleving, de ecologie en de waterkwaliteit te verbeteren.

Vraag 10

Op welke manier is er door bovengenoemden samengewerkt in deze situatie?

Antwoord

Er is contact geweest tussen de gebiedsbeheerder van Waterschap De Dommel en medewerkers van de gemeente Tilburg. Ook is er overleg geweest tussen een adviseur waterkwaliteit en medewerkers van de gemeente Tilburg.

Vraag 11

Is het Dagelijks Bestuur van mening dat dit proces optimaal is?

Antwoord

Ja. Met betrekking tot meldingen en incidenten is het proces goed op orde. Het afhandelen van meldingen tijdens dergelijke calamiteiten is inmiddels door de gemeente aangescherpt.

Vraag 12

Welke maatregelen gaat Waterschap De Dommel nemen om situaties zoals deze in de toekomst te voorkomen en de dieren en ecologie in en om wateren te beschermen?

Antwoord

Vanuit het waterschap is er de laatste jaren veel aandacht voor stedelijke wateren. Het gaat dan om het verbeteren van de beleving, de ecologie en de waterkwaliteit. Er lopen pilots in gemeentelijke wateren (Eindhoven) om de huidige situatie in beeld te brengen. Hiervan worden factsheets per stadswater opgesteld. De bedoeling is dat de gemeente hiermee bepaalt wat er moet gebeuren om de kwaliteit naar het gewenste doel te brengen. Gemeenten kunnen zelf bepalen welk doel ze aan een stadswater hangen. Want, niet elk doel kan gecombineerd worden. Zo zijn er bijvoorbeeld verschillen in een natuurwater of een vissportwater.

Daarnaast valt de Noorderplas binnen 'Landschapspark Pauwels'. In dit plan zal extra aandacht besteed worden aan de Noorderplas en aan de inrichting en het beheer. Zo kunnen problemen in de toekomst voorkomen worden. De gemeente onderzoekt de mogelijkheid om van de Noorderplas een zwemplas te maken. Daarvoor zal de waterkwaliteit wel moeten verbeteren. Meer ondergedoken waterplanten die kunnen concurreren met algen bijvoorbeeld.

Hoogachtend,
het dagelijks bestuur,

E. de Ridder
watergraaf

H.J. Kielenstijn
secretaris